

Одеський національний медичний університет
Факультет медичний, міжнародний
Кафедра офтальмології

Силабус курсу

ЗМІНИ ОРГАНА ЗОРУ ПРИ ЗАГАЛЬНИХ ЗАХВОРЮВАННЯХ

Обсяг	4 кредити / 120 годин
Семестр, рік навчання	IV семестр, 2 рік навчання
Дні, час, місце	Згідно з розкладом в аудиторіях кафедри офтальмології: вул. Ольгіївська, 4; Французький бульвар 49/51.
Викладач (-і)	Венгер Людмила Віленівна, д.мед. н., професор, завідувач кафедри офтальмології Коновалова Наталія Валеріївна, д.мед.н., ст. наук. співр., доцент кафедри офтальмології
Контактний телефон	+380507775529 +380676635779
E-mail	lyudmyla.venger@onmedu.edu.ua kvnkonovalova@gmail.com
Робоче місце	Кабінет завідувача кафедри офтальмології, вул. Ольгіївська, 4. Кімната викладачів, Французький бульвар 49/51.
Консультації	<i>Очні консультації:</i> четвер – з 13.00 до 15.00; п'ятниця – з 9.00 до 13.00. <i>Онлайн консультації:</i> четвер – з 13.00 до 15.00; п'ятниця – з 9.00 до 13.00. <i>Microsoft Teams</i> або через <i>Telegram/Viber</i>

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація з аспірантами здійснюється через очні зустрічі. У разі переходу на дистанційне навчання комунікація з аспірантами буде здійснюватися за допомогою E-mail та програм: Microsoft Teams, Moodle, Telegram та Viber.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предмет вивчення дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є поглиблене вивчення питань змін органа зору при загальних захворюваннях, засвоєння основних питань теорії й практики всіх розділів офтальмології, діагностика та профілактика розвитку офтальмологічних ускладнень при загальних захворюваннях.

Пререквізити і постреквізити курсу (Місце дисципліни в освітній програмі)

Вивчення навчальної дисципліни «Зміни органа зору при загальних захворюваннях» базується на попередніх (забезпечуючих) дисциплінах (студ. курс): ґрунтується на поглибленому вивченні аспірантами нормальної анатомії,

гістології цитології та ембріології, патологічної анатомії, пропедевтики внутрішніх хвороб та терапії, отоларингології, ендокринології, неврології, кардіології, інфекційних хвороб, сімейної медицини, фтизіопульмонології, внутрішньої медицини, що передбачає інтеграцію з цими дисциплінами та формування умінь застосовувати знання в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

Мета курсу

Метою викладання навчальної дисципліни «Зміни органа зору при загальних захворюваннях» є підготовка висококваліфікованих фахівців, які є здатними компетентно розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницької інноваційної діяльності при плануванні та виконанні власних досліджень. Набуття кожним здобувачем теоретичних знань та практичних навичок щодо офтальмологічних симптомів та змін органа зору при загальних захворюваннях, особливостям спостереження, діагностики та ведення таких хворих.

Завдання дисципліни:

- здобуття та поглиблення комплексу знань, вмінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних завдань з офтальмології;
- відпрацювання навичок та вмінь проведення аналізу результатів офтальмологічних досліджень;
- проведення власного наукового дослідження, що вирішує актуальне наукове завдання в офтальмології, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення;
- оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності;
- оволодіти вмінням організації та проведення навчальних занять;
- здобуття навичок та вмінь навчально-методичної та виховної роботи;
- набути навички застосування сучасних інформаційних технологій при викладанні офтальмології.

Очікувані результати

За результатами вивчення дисципліни аспіранти повинні

знати:

- сучасні підходи й методи до виконання міждисциплінарних наукових досліджень,
- теорію процесу пізнання та технологію педагогічного процесу;
- сучасні досягнення за напрямком наукового дослідження,
- правила визначення функцій периферичного та центрального зору;
- фізіологію бінокулярного зору, методи дослідження, основи діагностики, лікування косоокості (різних видів);
- захворювання кон'юнктиви (клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування); клініку, діагностику, диференційну діагностику, обстеження, лікування хвороб рогівки;
- клініку, діагностику, диференційну діагностику, обстеження, лікування захворювань переднього і заднього відрізків судинного тракту;

- клініку, діагностику, диференційну діагностику, лікування основних захворювань сітківки;
- основні форми захворювання зорового нерву;
- клініку, методи діагностики та лікування захворювань орбіти;
- професійні захворювання очей, комплексні заходи щодо диспансеризації хворих, профілактику та медичну експертизу.

вміти:

- аналізувати результати офтальмологічного обстеження хворого.
- аналізувати структурно-функціональні взаємозв'язки і послідовність стадій загально-патологічних процесів в офтальмології.
- аналізувати та робити висновки щодо етіології та патогенезу функціональних порушень при захворюваннях ока.
- проводити навчальні заняття та консультації;
- проводити аналіз офтальмологічної інформації у сучасних довідниках, наукових та фахових періодичних виданнях;
- проводити дослідження відповідно обраним методам;
- інтерпретувати результати сучасних методів дослідження;
- отримувати та інтерпретувати нові наукові факти, що розширюють сферу знань в досліджуваній проблемі
- аналізувати результати обстеження хворих при загальній очній патології.
- визначати етіологічні, патогенетичні фактори та клінічні прояви, ставити діагноз невідкладного стану та надавати невідкладну допомогу потерпілому в умовах природних та техногенних катастроф.
- виконувати медичні маніпуляції, що необхідні для надання невідкладної медичної допомоги.
- демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації.
- надавати невідкладну медичну допомогу при невідкладних станах в офтальмології.
- проводити диференціальну діагностику офтальмологічних захворювань.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс викладається у формі семінарських занять (60 год.), а також – через організацію самостійної роботи аспірантів (60 год.); всього – 120 год. (4 кредити).

Викладання вибіркової навчальної дисципліни «Зміни органа зору при загальних захворюваннях» на практичних заняттях забезпечується методичними розробками, наочними засобами навчання для кожного заняття (презентації), інформаційним ресурсом кафедри, структурованими алгоритмами контролю вмінь.

Самостійна робота при вивченні вибіркової навчальної дисципліни забезпечується методичними розробками з самостійної роботи, наочними

засобами навчання (презентації), інформаційним ресурсом кафедри, структурованими алгоритмами контролю вмінь.

Підсумковий контроль не проводиться, вивчення дисципліни завершується заліком на останньому практичному занятті.

У процесі проведення семінарських занять передбачається застосування таких методів навчання:

- за домінуючими засобами навчання: вербальні, наочні;
- складання графічних схем;
- розв'язання ситуаційних задач;
- дискусії з проблемних ситуацій;
- індивідуально-контрольна співбесіда.

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Хвороба Бехчета, Хвороба Бехтерева-Штрюмпеля-Мари.

Тема 2. Синдром Стілла, Хвороба Бенъе-Бека-Шаумана.

Тема 3. Зміни органа зору при деяких синдромах (хвороба Такаюсу, синдром Гренблада-Страндберга, нейро-фіброматоз Реклінгаузена, хвороби Бера, Фогта-Каянаги-Харада).

Тема 4. Зміни в сітківці та зоровому нерві при гіпертонічній хворобі та атеросклерозі.

Тема 5. Зміни органа зору при вадах серця, хронічній серцевій недостатності та інших судинних хворобах.

Тема 6. Зміни органа зору при запальних та судинних захворюваннях головного мозку.

Тема 7. Патологія органа зору при гельмінтозах.

Тема 8. Зміни органа зору при захворюваннях щитовидної залози.

Тема 9. Зміни органа зору при цукровому діабеті (блефарити, ячмені, іридоцикліти, катаракта, глаукома, діабетична ретинопатія).

Тема 10. Зміни органа зору при хворобах нирок.

Тема 11. Зміни органа зору при токсикозах вагітності.

Тема 12. Патологія органа зору при туберкульозі.

Тема 13. Патологія органа зору при TORCH-інфекціях.

Тема 14. Патологія органа зору при СНІДі.

Тема 15. Патологія органа зору при COVID-19.

Перелік рекомендованої літератури:

а) основна:

1. Офтальмологія : підручник / Г. Д. Жабоедов, Р. Л. Скрипник, Т. В. Баран та ін.; за ред. чл.-кор. НАМН України, проф. Г. Д. Жабоедова, д-ра мед. наук, проф. Р. Л. Скрипник. – К. : ВСВ „Медицина”, 2011. – 424 с.
2. Офтальмологія : практикум / Г. Д. Жабоедов, В. В. Кіреєв; за ред. чл.-кор. НАМН України, проф. Г. Д. Жабоедова, – К. : ВСВ „Медицина”, 2011. – 280 с.
3. Г. Ю. Венгер, А. М. Солдатова, Л. В. Венгер. Офтальмологія. Курс лекцій. – Одеса: Одеський медуніверситет, 2010.- 180 с.

4. “Неонатологія” у 3 томах: монографія / Пасечнікова Н.В., Кацан С.В., Знаменська Т.К., Антипкін Ю.Г., Аряєв М.Л. - Львів, Марченко Т.В., 2020,- 455 с.
5. “Патологія ока, його придатків та орбіти” Том 1, 2. : монографія / В.В. Віт. – Одеса: Астропринт, 2019. -1866 с.
6. Фундаментальні аспекти розвитку та лікування діабетичної ретинопатії : монографія / Е.В. Мальцев, О.В. Зборовська, А.Е. Дорохова – Одеса: Астропринт, 2018. -220 с.: мал.
7. Терапевтична офтальмологія. Посібник з офтальмології / За редакцією Г. Д. Жабєєдова, А. О. Ватченко, К.: „Здоров’я”, 2003. – 133 с.

б) додаткова:

1. Будова зорової системи людини: навчальний посібник / В. В. Віт. 3-є видання. - Одеса: Астропринт, 2018. - 664 с. : іл.
2. С. О. Риков Надання офтальмологічної допомоги населенню України з використанням інтегративно-диференційованої організаційної моделі / Метод. рекомендації/ Укр. центр научн. мед. інформ. та пат.-ліценз. роботи, Київ, мед. акад. післядипломної освіти ім. П. Л. Шупика: - К., 2003. – 25 с.
3. Фосфенелектродіагностика в офтальмології: монографія / В. С. Пономарчук; ДУ «Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В. П. Філатова НАМН України». - Одеса: Астропринт, 2018-104 с.: мал.
4. И. Л. Ферфильфайн Лекарственные средства в офтальмологии. Побочные действия на глаза лекарств общемедицинской практики.: справочник / И. Л. Ферфильфайн, С. А. Рыков. . – К.: ООО „Макрос”, 2008. – 280 с.
5. “Офтальмологічна загадка - Птерігіум”: монографія / Мальцев Е.В., Усов В.Я., Крицун Н.Ю. – Одеса: Астропринт, 2020. -154с.
6. "Ретинобластома": монографія /під ред. Н.Ф. Бобрової. – Одеса : Видавничий центр, 2020. -324 с.
7. Офтальмологічна допомога в Україні за роки незалежності / Моїсеєнко Р. О., Голубчиков М. В., Михальчук В. М., Риков С. О. та інші (всього 35 осіб) // Аналітично-статистичний довідник - Кропивницький: «Поліум», 2019. – 328 с.
8. Ophthalmology: textbook / O. P. Vitovska, P. A. Bezditko, I. M. Bezkorovayna et al.; edited by O. P. Vitovska. - Kyiv: AUS Medicine Publishing, 2017. - 648 p. ISBN 978-617-505-598-4
9. Eye Diseases. Course of lectures: textbook / G. E. Venger, A. M. Soldatova, L. V. Venger; edited by V. M.Zaporozhan. - Odessa: Odessa Medical University, 2005. – 157p.
10. Ophthalmology: textbook. / Gerhard K. Lang, edited by J. Amann, O. Gareis, Gabriele E. Lang, Doris Recker, C.W. Spraul, P. Wagner. - Thieme Stuttgart. New York, 2000. - 604 p. ISBN 0-86577-936-8.
11. ABC of Eyes, Fourth Edition: textbook / P. T. Khaw ,P. Shah, A. R. Elkington. - by BMJ Publishing Group Ltd, BMA House, Tavistock Square, London, 2005. - 97 p. ISBN 0 7279 1659 9.
12. Common Eye Diseases and their Management: textbook / N. R. Galloway, W.M.K. Amoaku, P. H. Galloway and A. C. Browning; -Springer - Verlag London

Limited, 2006. – 208 p. ISBN 1-85233-050-32.

13. Ophthalmology at a Glance: textbook / JANE OLVER, LORRAINE CASSIDY; - by Blackwell Science Ltd a Blackwell Publishing company, USA, 2005. -113 p. ISBN-10: 0-632-06473-0.

14. Atlas of Glaucoma. Second edition: textbook / Neil T. Choplin, Diane C. Lundy. - Informa healthcare, United Kingdom, 2007. -364 p. ISBN-10: 1841845183.

15. EYE Atlas. Online Atlas of Ophthalmology. / All rights Reserved, Oculisti Online. Copyright 2001. -408 p.

Інформаційні ресурси

1. Національна наукова медична бібліотека України <http://library.gov.ua/>
2. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Ресурс по прогнозуванню міжлікової взаємодії (заснований на інструкціях FDA, на англійській мові) URL: <http://www.drugs.com>
4. Інституціональний Репозиторій Одеського національного медичного університету <https://repo.odmu.edu.ua/xmlui/>
5. Електронна база наукових публікацій Національної медичної бібліотеки Національного інституту здоров'я США; https://library.gov.ua/svitovi-e-resursy/dir_category/general/
6. Освітній портал НМУ імені О. О. Богомольця <http://nmuofficial.com/zagalni-vidomosti/biblioteky/>
7. Онлайн платформа доказових клінічних протоколів МОЗ України <https://guidelines.moz.gov.ua/documents>

ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль здійснюється на семінарських заняттях відповідно до сформульованих завдань з кожної теми. При оцінюванні навчальної діяльності надається перевага стандартизованим методам контролю: усному опитуванню, розв'язанню типових і нетипових клінічних ситуаційних задач; контроль практичних навичок; дискусіям, доповідям.

Оцінювання поточного контролю з дисципліни:

Значення оцінки «**відмінно**»: аспірант виявляє особливі творчі здібності, вмє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вмє використовувати набуті знання і вміння для розв'язання задач, здатен продукувати новаторські способи вирішення проблем, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.

Значення оцінки «**добре**»: аспірант вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.

Значення оцінки «**задовільно**»: аспірант здатен оволодіти значною частиною теоретичного матеріалу, але переважно – в репродуктивній формі,

виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.

Значення оцінки «незадовільно»: аспірант володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

Наприкінці вивчення дисципліни поточна успішність розраховується як середній поточний бал, тобто середнє арифметичне всіх отриманих аспірантом оцінок за традиційною шкалою, округлене до двох знаків після коми.

Самостійна робота

Оцінювання самостійної роботи аспірантів та здобувачів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті.

Форми і методи підсумкового контролю

Вивчення навчальної дисципліни завершується заліком. Залік отримують аспіранти (пошукувачі), які не мають пропусків занять або відпрацювали пропущені аудиторні заняття і мають середній бал не менше, ніж 3,00.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перекладання

Завдання необхідно виконувати вчасно згідно дедлайну. За невчасне виконання завдання аспірант отримує незадовільну оцінку. Якщо здобувач вищої освіти був відсутній на заняттях з будь-якої причини, то відпрацювання здійснюється у встановлені викладачем терміни відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в ОНМедУ» (посилання на положення на сайті університету <https://onmedu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/01/osvitnij-proces.pdf>). Перекладання здійснюється відповідно до затвердженого графіку.

Політика щодо академічної доброчесності

Політика освітньої компоненти ґрунтується на засадах академічної доброчесності (посилання на положення на сайті університету <https://onmedu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/polozhennja-pro-dobrochesnist.pdf>) та визначається системою вимог, які викладач пред'являє до здобувача при вивченні освітньої компоненти:

- ♦ самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- ♦ посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей.

Політика щодо відвідування та запізнень

Для отримання задовільної оцінки обов'язковим є відвідування лекцій та семінарських занять. При запізненні більше ніж на 15 хвилин заняття вважається пропущеним і потребує відпрацювання.

Мобільні пристрої

Під час проведення занять використання смартфона, планшету або іншого пристрою для зберігання та обробки інформації допускається лише з дозволу викладача.

Під час проведення будь-яких форм контролю використання мобільних пристроїв та аксесуарів до них суворо забороняється.

Поведінка в аудиторії

Під час занять дозволяється: залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача; фотографувати слайди презентацій; брати активну участь у ході заняття.

Під час перебування в аудиторії мають культивуватися такі цінності: повага до колег; толерантність до інших; сприйнятливність та неупередженість; аргументованість згоди або незгоди з думкою інших учасників дискусії, а також власної думки; шанування гідності особистості опонента/-ки під час спілкування; дотримання етики академічних взаємовідносин.